

HIRDETMÉNYEK

Előzetési pénsek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden kérelem és a kiadó intéseinek.

Hírmentés levelek csak ismert korszakból
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Nagyedvénre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábszorosított egyszeri beiktatásért 5 frt
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitólár 4 hasábszorosított 20 kr
Hirdetést vagy reklámsort magában foglaló
ajánlatok sora 50 krajczárj

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Kedd Deczember 9.

239. szám.

Fejérvary Géza.

Csupa akarat és temperamentum.
A Tisza-kabinetben ő volt a legke-
vésebb szelid s legürelmetlenebb minisz-
ter. Aki ütötte az ellenzékét: azt rög-
tön visszautította, de nagyon. Aki meg-
csipte, abba fullánkot szurt. Egy időben
nem lehetett bírni Polónyival, folyton
zajgott és dobálózott a nagy szavakkal.
Fejérvary báró elnevezte őt „fékezhetet-
len népszóónoknak“ és Polónyi nevétsé-
gessé vált. Egyszer pedig Ugron Gábor
feszeltett nagyon, és hasonlatokat csinált
a honvédelmi miniszterre: Fejérvary a
„berzengő fajdkakasról“ tett említést, és
Ugron egy hónapig nem volt látható a
képviselet házában.

Szóval Fejérvary, a katona „schnei-
dig“ parlamenti szóónoknak bizonyult.
Talán ez a schneidig-volta egyik oka
annak, hogy a szélső ellenzék a fegyver-
gyár ügyéből kifolyólag ismét oly fegy-
verekhez nyult a vitaközlésnél, melyek a
legkeményebb elítélést provokálják.

A több alkalommal nevétséggessé tett
ellenzék, most a gyanúsításban annyira
leleményes s a parlamenti rabuliztiká-
ban jártas Beöthy Ákóst állítja a „schnei-
dig“ miniszter ellen.

És megtámadják a minisztert haza-
fias érzelmeiben, kikiáltják az osztrák
eszme hordozójának, és ráfogják, hogy
semmi érdeke a magyar ipar és magyar
aspirációk iránt.

S miért e gyanúsítások e fürgetege
Mert Fejérvary báró minisztersége
alatt a magyar honvédség a modern kato-
nai kiképzetésnek oly magas fokára
hágott, melyen Európa tiszteletét érde-
melte ki.

Mert az ő minisztersége alatt a ma-
gyar honvédtisztikar még a horvát teri-
leteken is valóban képzett magyar kato-
nákká váltak.

Mert az ő minisztersége idején a
magyar ifjaknak alkalom nyílt önkény-
tési kötelezettségüket az újjászervezett
Ludovikában szolgálni le.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az esernyő.

Németből.

Oreillené igen tekerékos nő volt. Ismerte
a pénzértékét. Ezért Oreille ur zsebpénzéhez
is csak nehezen tudott hozzá jutni. Egyébb-
iránt jól éltek, gyermekeik nem voltak, s
egyedül az okozott kimondhatlan fájdalmat
Oreillenének, ha pénzt kellett kiadnia. Ez
törzsúr volt az ő gyöngye szivébe, és ha
bármily kevés pénzt adott is ki, a következő
éjjel igen rosszul aludt. Oreille folyton ezt
ismételte:

— Lehetnél egy kissé bőkezűbb is, így
sohasem fogjuk jövedelmünket elkölteni.

A nő azonban felelé:

— Az ember sohasem tudja, mi adhatja
elő magát. Jobb, ha az ember többel rendel-
kezik, mint kevessebbel.

Negyven év körüli, alacsony élénk, csi-
nos de kissé veszekedő nő volt.

Férje sokat zugolódott a nélkülözés
miatt, különösen ha az hiúságát sértette, ez
már elviselhetetlen volt rá nézve.

Ő a hadügyminiszterium hivatalnokja
volt, s hivatalát csak azért folytatta, hogy
nevének engedelmességét s szaporítsa jöve-
delmét. Két évig is eljárt egy fontos esernyő-
vel a hivatalba, a miért aztán kollegái kine-
vették őt. Az ő gonyolódásaira kérte végre
nejét, hogy vegyen neki egy új esernyőt. Az
vett is neki egyet nyolcz frankért, de az oly
durva volt, hogy a kollegák tovább folytá-
ták gonyolódásaikat. Kétségbeesve kérte ne-
jét, hogy vegyen neki egy selyem esernyőt
husz frankért.

Neje vett is neki egy esernyőt tizenyolcz
frankért s haragosan jegyzé meg:

Mert az ő minisztersége alatt a közös
hadserég tisztikarában honossá lett a ma-
gyar polgári érzések és eszmék becsülése,
s működésén vörös fonálként vonul át az
az eléggé meg sem becsülhető hazafias
türekvés, hogy a magyar honvédséget
minden tekintetben a nemzet büszkeségé-
vé tegye.

Ennek a türekvésnek következtése
volt az is, hogy a folyton haladékat kérő
és ígérgető soha be nem váltó, magán
részvényekre alapult, magyar fegyver-
gyártól megvontaa szállítást.

Elvégre is Fejérvary báró honvédel-
mi miniszter, első sorban s mindenek
fölött a honvédség harcoképességének
biztosítása képezi legfőbb kötelességét.

A honvédségnek fegyver kellett. —
Hogy a magyar ipar fejlesztésék s az
idegen tőkék beözönlésének lendület adas-
sék: állami befolyással építettek egy
magyar fegyvergyárat.

De mert ez a vállalat halva szüle-
tett, a Loewe-czég lelkiismeretlen hanyag-
ság s pontatlansággal szállította a műsze-
reket; és mert emiatt a vállalat a több
izben meghosszabbított határidőn túl is,
80 ezer jó Mannlicher helyett csak 18
rosz, használatatlan fegyvert tudott szál-
lítani, és semmi biztos reményt nem nyujt-
hatott arra nézve, hogy a szerződés fűnt-
tartása esetén a magyar honvédség, leg-
alább részben, el lesz látva kellő fegy-
verekkel: nem volt más hátra a honvé-
delmi miniszter részéről, mint hogy a
honvédségnek törvény által kötelezett
tölfegyverzését egy idegen czégnél ren-
delje meg.

A miniszter ezzel törvényszerű, haza-
fias kötelességet teljesített,

Es ezért esik most neki szenvedé-
lyes vad haraggal s a gyanúsítás fegy-
vereivel az ellenzék.

Nos hát ez se nem tiszteletreméltó,
se nem lovagias, se nem hazafias tény-
kedése az ellenzéknek. S nem mutat a
sokszor kérkedve emlegetett kuruczma-
gyarságra az se, hogy a szerződési kö-
telezettségeit meg nem tartó vállalat

— Ezzel megérheted legalább öt évig.
Oreille diadalmasan ment a hivatalba s
esernyője általános tetszéssel találkozott.

A mint este hazajött, neje nyugtalan
pillantást vetett az esernyőre. Egy krajczár-
nyi nagyságu kerek lyuk tűndöklött az eser-
nyő közepén. A lyuk szivartűzből támadt.

— Mi az? — kérde tőle.
Férje nyugodtan, a nélkül, hogy odanézne
viszonzá:

— Mi? Mire gondolsz?
A harag elfojtotta a nő lélegzetét, nem
tudott beszélni.

— Te . . . te . . . megégetted . . .
az esernyődet . . . Te . . . te . . . ostoba
. . . Te tönkre akarsz tenni.

— Ez megfordult és elhalványodva mondá?
— Mit beszélsz?
— Azt mondom, hogy megégetted az
esernyődet.

Es föléje hajolva, mintha meg akarná
ütöni, orra elé tartá az esernyő égett részét.

— Ez megsemmisülve állott előtte.
— Mi . . . mi az? Én nem tudok erről
semmit . . . Esküszöm! én nem tudom mi
történt az esernyővel?

A nő erre hangosan felkiáltott:
— Fogadom, hogy a hivatalban játékot
üatél vele, az esernyőt felnyitottad, hogy azt
megmuntasd.

— Ez felelé:
— Egyszer nyitottam fel, hogy megmu-
tassam, mily szép. Ez az egész. Esküszöm!
De a nő reszkedett a haragtól, s előidéz-
zett egyet ama családi jelenetekből, melyek
egy békeszerető emberre nézve a családi tűz-
helyet borzasztóbbá teszik a harcmezőnél.

Levágott egy darabot az ócska esernyő-
ből és beföldötte a lyukat.

A következő napon Oreille ur szomoruan
ment a hivatalba a kijavított esernyővel.

lami viszonyok nálunk is már, hogy ennek a
bizodalomnak létezni kell, és hisszük, hogy
létezik is. És még is mintha a törvény
elégíttele hiányoznék, sürűdnék a hírek pár-
bajokról.

Hát miért?
Talán példát akar adni az ellenzék
a magyar állammal szerződéses viszony-
ban álló ezernyi és ezernyi vállalkozó-
nak, hogy a magyar állammal szemben
szerződéses kötelességeit ne teljesítsék
pontosan, mert hisz ez rájuk semmi ve-
szélylyel nem jár.

Az állam eléggé bárgyu lesz, hogy
a mostani eset példájára minden egyes
alkalommal kiadja a kötbéreket, mert
hisz ami az egyiknek igazság, igazság
az a másiknak is: és a terhes szerződé-
seket be nem tartó vállalatok igazgatói-
nak elegendő lesz, ha egy függetlenpárti
képviselő fiskálist és egy mérsékelt ellen-
zéki, félreismerett közjogi zsenit kapaczi-
tálnak, ezek majd hol gorombasággal,
hol rabuliztikával, hol meg gyanúsítások-
kal majd csak kidacozlják a „befagyott“
kötbéreket.

Hogy az ellenzék ugy beszélhet, a
mint 5-én és 6-án beszélt, ez csak a
mellett bizonyít, hogy Fejérvary korrek-
t eljárásával szemben, sem elfogadható té-
nyek, sem elfogadható érvek nem álla-
nak rendelkezésére, és hogy a honvé-
delmi miniszter teljes bizalmat érdemel
minden eshetőségre számító s mindenben
a honvédségnek, nemzetünk e büszkesé-
gének érdekeit szem előtt tartó működé-
seért.

— Az ellenzék pedig csak „hányja a
politikai bukfeneczeket“ mindaddig, amíg a
művelődő nemzet teljességgel el nem for-
dul ettől a rusztikus, czigánylátványossáttól.

Balfogalmak.

A társadalom legerősb kapcsa a tör-
vény és jogszolgáltatás iránti bizalom. Va-
lameddig a társadalom egyes polgára azt
érzi, hogy a személyében és vszgonában
szenvetett sérülés megtorlására a bíró mel-
létkéntet nélkül rendületlenül ott áll mint
élő törvény, mint személyesített igazság,
addig a polgárzat épülete sziklaszilárdon áll.
Fejődtek bizonyosan annyira a jogál-

Betette a szekrénybe és nem gondolt többé
vele.

Midőn este hazajött, neje kivette kezé-
ből az esernyőt, hogy meggyőződjék annak
állapotáról. Elszörnyedt mintha valami bor-
zasztó csapás érte volna. Az esernyő apró
égés foltokkal volt borítva, mintha valaki
égő pipa hamuját hintette volna rá.

— Az tönkrement, tönkrement örökre.
Ránézett anélkül, hogy egy szót szólott,
vagy méltatlankodásának kifejezést adott volna,
egy hangot sem volt képes kimondani.

Ő is észrevette a bajt és megvult za-
varodva.

Azután egymásra néztek, Oreille lesü-
tötte szemeit s neje iszonyatos haraggal rá
kiáltott:

— Ah . . . te szándékosan tetted ezt!
De meg fogod te ezt keserülni! Sohasem
fogsz többé új esernyőt kapni . . .

Es elkezdte előről a szidást.
Egy órai ostrom után végre Oreille is
szóhoz tudott jutni. Esküdzött, hogy ő mit
sem tud erről, ez csak roszakarat, vagy bosz-
szu műve lehet.

Egy hatalmas csemetés mentette ki
kényes helyzetéből. Egy barátja jött,
Oreillené elbeszélte neki az esetet. Férje
nem fog többé új esernyőt kapni. De a ba-
rátja következőleg érvelt:

— Akkor, asszonyom, tönkre fogja tenni
ruháit, ez pedig bizonyára többet ér.
A kis asszony válaszolá:

— Akkor konyhaparapival fog járni,
én nem veszek neki többé selyem esernyőt.
Ezen gondolat Oreillet kihozta a sod-
rából.

— Ugy én leköszönök állásomról! Én
nem fogok konyhaparapival járni a minisz-
teriumba.

A barátja erre felelé:

— Elismérjük, hogy még élemedettebb kor-
ban is téves ösvényre ragadhat némelyiket a
szilaj indulat kitörése, de valamint a rég
mult korban, a törvénytudó bülelelet psychol-
giai tapasztalatra teketett állítása sze-
riant voltak divatos bűnök, ugy a jelenkorban
párba dühöt sem uezvezhetjük egyénekn.

Fő forrása ezen ragálnak alkalmasint
az annyi más téren is előforduló téves foga-
lomban található fel, hogy annak gyakorlása
lovagiasságnak tartatik, holott a lovagias-
ság tisztult fogalmával bíró ember előtt
csak minden tizedik eset képezhetné ko-
molyan párba tárgyat, a többi előforduló ese-
tekben erősített hiuskodás, mely eredhet a
feltűni vágyás viszketegeből, vagy könnyelmű
henevéséből, vagy azon elvadult indulatokból,
melyek a szándékos roszakaratú sértegetéssel,
a megtámadottat ezen véres elégtételre kény-
szerítik. Szerioitük az elégtételi eszköz a
józan ész hideg bírálata előtt meg nem
állhat.

— Eszünkbe jut, hogy egy hidegvérű né-
met bülelésnek a párbaokról az a megjegyzése
volt, hogy: oly országban, hol sok párba
történik, az emberek vagy nagyon nevelte-
nek, vagy ostobák. Neveletlenek, ha durva
sértést követnek el, a kik pedig minden tré-
fát sértésnek vesznek, azok ostobák. Hanem
hát ily röpke megjegyzések nem orvosolnak
ezen a fölháborító társadalmi lázon, azoknak
megapasztása törvényhozási és társadalmi
együttes feladat.

Mondja ki csak a törvény, hogy a pár-
bajozók és segédek a börtön mellett pénz-
büntetéssel, bizonyos összeg maximumig súj-
tandók. — legott meggyérül a könnyelmű
párbaokr száma. De addig, míg azt a büntető
codex amugy is kívánatos reviziója alkalmá-
val, a törvényhozás büntetésül ki nem mon-
dja, a meggondolatlan párbaokr statisztikája
nem fog változni. Sokat változtatna a pár-
baokr számának csökkentésére nézve is, hogy
ha a segédek még jobban büntetetténekn,
mint maguk az ellenfelek, mert akkor na-
gyobb lelkiismerettel teljesíténekn azon nemes
kötelességüket, hogy vagy meggyőzzék a fe-
leket a sértés nem komoly voltáról, vagy ha
a megbántás elvitázhatatlan, azt kiegyenliteni
igyekezzenek.

Mindezek mellett e részben a társada-
lomra nagy hivatás vár: A jelen balfogalmak
szerint hős és lovagias színben tűnik fel a

— Javíttassa ki, az nem fog sokba ke-
rülni.

Oreillené magánkívül hebegő:

— Az legkevésébb nyolcz frankba kerül.
Nyolcz frank és tizenyolcz frank az annyi
mint huszonhat frank. Huszonhat frank egy
esernyőért, az örültségek.

Oreille barátjának, ki szegény polgár
ember volt, egy eszméje támadt.

Fizettesse meg a biztosító társasággal.
A társaság megfizet elégett tárgyakat, feltéve,
hogy az égés az ön lakásában történt.

Ezen tanács kissé megnyugtatta a kis
asszonyt, azután egy pillanatnyi megfontolás
után így szót férféhez:

— Reggel, mielött a ministeriumba men-
nél, el fogsz menni a „La Maternelle“ bizto-
sító társaság irodájába, konstátatod esernyőd
állapotát és a pénzt fel fogod venni.

Oreille ur válaszolá:

— Sohasem fogom ezt megtenni. A tizen-
nyolcz frank elveszett — annyi az egész. Ezért
még nem halunk meg.

Es a következő napon pálczával tá-
vozott hazulról, szerencsére jó idő volt.

Oreillené a tizenyolcz frank elvesztése
miatt nem tudott vigasztalódni. Sokáig gon-
dolkozott, végre elhatározta, hogy maga megy
a biztosító társasághoz.

Azonban előbb el kellett készülnie az
esernyővel, hogy a szerencsétlenség teljes, és
a bizonyítás könnyű játék legyen. Levett a
kemenczéről egy szál gyufát, és egy tenyér-
nyi nagyságu lyukat égetett az esernyőn.

Azután felvette saviját, feltette kalapját és a
Rue de Rivolta ment, hol a biztosító társa-
ság irodája volt.

Minél közelebb ért a házhoz annál la-
subbak voltak léptei. Mit mondjon? Mit fe-
ljen? Végre megállott a kapu előtt, a me-
lyen arany beütkkel volt olvasható: „La

kihívó. Erre csak az a társadalom
roszallását, sőt megvetését oly hányá vetiek
ellenében, kik lelki aggály nélkül küzdterre
kényeztetnek valakit minden igaz és komoly
indok nélkül, s éreztessék velük, hogy az ily
brutális követelés, lovagias eljárásnak nem
tartható; — vagy ha a sértés komoly volt,
tartsa és tekintse a társadalom erkölcsi bátor-
ságának és nem gyávaságának, ha a pillanat-
nyi hevület közben okozott megbántást a
sértő visszavonja: az lesz a leghatalmasabb
övszer a párbaj ellen.

De míg a társadalom becsülésben része-
síti azokat, a lovagiasról ferde fogalmánál
indok, kik a párbajt mint sportot üzik, addig
a legszigorubb törvény is csak fél eredményt
fog szülni.

A cseléd-ügyről.

Debreczen Decz. 8.

A múlt napok valamelyik délutánján,
egy bizonyos felmerült ügy elintézése végett
a kerületi kapitányság előtt voltam kényte-
len megjelenni, s míg peres felem után vára-
kozom nollens volless több rendbeli panaszok-
kat kellett végig hallgatni.

A többek között egy ösmerős uri ember
azon panaszát adta elő, hogy ő egy nő ese-
lédet ezeltől néhány nappal 1 frt. felpé-
nz mellett, azon határozott kikötéssel fogadott
meg, miszerint az illető cseléd 1891. Jan.
1-én szolgálatába beállni köteles leendő; s
dacára ezen szóbeli szerződésnek — mely
mint említé felpé- adással is megerősítve
lett, — az illető cseléd a mai napon a felpé-
nz vissza adta, s a szolgálatba való lépést meg-
tagadta, és pedig azon oknál fogva, mert
jelenlegi gazdájánál vissza marad. Kéri tehát
az illető az általa már korábban fogadott
cselédet 1891. Jan. 1-én szolgálatába be-
állítani.

Az illető kapitány e panaszra ha jól
emlékezem oda nyilatkozott, hogy ezen jelen-
tés, e panasz még korai, a mennyiben meg-
esethetik, hogy azon panaszolt cseléd gond-
olkodása az év végéig egy vagy más oknál,
körülményénél fogva még többször is változik,
s ugy azt mindannyiszor be tárgyalni nem
volna helyes, azonban ha Január 1-re szolgál-
tatába nem áll, tegyen panaszt, s akkor az
intézkedés azonnal meg fog történni, mert hi-
szen az illető cseléd csak azon esetben kö-
veti el a kihágást, s a hatóság csak azon
eaetben avatkozhatik ezen ügybe, ha a cseléd
a szerződésben kikötött időben a szolgálatba
való állást megtagadta.

Egyébiránt folytatá beszédjét az illető
kapitány, az elmondottakból úgy látom, hogy
ezen ügyből kifolyólag, ugy panaszos ur,
mint a panaszolt cseléd, büntetés alá fog
kerülni, és pedig azért, mert panaszolt szó-
ban lévő cselédet — elbocsátó bizonyítvány
nélkül fogadta fel, az utóbbi pedig azért, mert
egyszerre két gazdához szegődött be.

A panaszos uri ember ezek hallatára
igen nagy lármát csinált, mondván hogy ő a
törvényt igaz hogy nem ösmeri, nem olvasta,
de azt állítja, hogy a törvény ezen rendelke-
zését igen kevés ember ösmeri, és hogy a
cselédiek felkavarása e városban ez ideig min-
denki által ugy eszközöltetett, mint a hogy
ő azt eszelekedte, eddigelő az ő általa köve-
tett eljárás volt a szokás, volt a rendes gya-
korlat.

És most eltekintve ezen panasztól, s
annak miként lett lefolyásáról, mely reám
nem tartozik, s mely a maga rendes útján
bizonyára elintéztét nyer, fődolog az, hogy

városunkban a cseléd törvényt,
s az akkórüli eljárást, mely pedig
egy ilyen nagy városban mint Debreczen
lényeges és minden nap előforduló dolog ugy
szólva kevesen ösmerik, a vagy
azzal egy általában nem törődnek s a régi
jó időkhez s azok alakjaihoz szokva ugy
gondolkoznak, hogy hát hiszen majd csinál
törvényt a kapitányságnál stb.

Hogy tehát ezen említett cseléd törvénynek
ezen szóba került részéről mindenki tudomás-
al biron, szükségesnek látom tájékozás vé-
gett a különben is cseléd fogad-
ásos időkben közzé tenni, hogy igen
is rendes szolgálatban lévő cselédet — akinek
tehát szolgálati cselédkönyve birtokában
nincs, mert bizonyosan gazdájánál van; ezen
elbocsátó bizonyítvány nélkül felfogadni nem
lehet, ellen esetben az illető felfogadó gazda
a cseléd törvény ide vonatkozó §-a ha jól emlé-
kezem a 79 és 80 §§. alapján 25 frtig ter-
jedhető pénzbírsággal büntetendő.

Azon cseléd ellenben ki rendes szolgálatban
nincs, s így szolgálati cselédkönyve birtoká-
ban van, az csupán szolgálati cselédkönyve
felmutatása mellett fogadható meg, s ha a
felfogadás megtörtént igen természetes, —
hogy a szolgálati könyv, az illető gazdánál
marad.

A fent írottakat még csak azzal kívá-
nom ez alkalommal megpótolni, miszerint
akár elbocsátó akár rendes szolgálati könyv-
vel lett az illető cseléd felfogadva, köteles a
gazda vagy gadasszony, a felfogadott ese-
lédet, a szolgálatba való lépéstől számítva
8 nap alatt, nyilvántartás végett, a rendőrség
cselédügyi osztályánál bejelenteni, mert
a ki ezt elmulasztja, szintén büntetés alá
kerül.

Ezen utóbb említett bejelentés tehát,
csupán csak nyilvántartás végett eszközöl-
tik, de szükséges továbbá azért is, mert a
cseléd és gazda között létrejött szerződés a
szolgálati könyvbe, a bejelentés alkalmával —
a hatóság által bevezetetik, s így nem állhat
elő az az eset, hogy a cseléd az év végén
azzal álljon elő, hogy hát tulajdonképen neki
nem 5, de 6 frt havi bére volt, és megfor-
ditva. Az elbocsátó bizonyítvány életbe lépte-
tével pedig, a törvény csak azon célt akarta
elérni, hogy az által a cseléd és gazda közötti
jogviszony már az első percben megvédel-
messenék, s így a cseléd és gazda jogai biz-
tosítottassanak.

Egyébiránt nagyon csudálatos dolog, ha
valaki a cseléd törvényt nem ösmeri, azon tör-
vényt, melyre mindennap szüksége van, s mely
a legelterjedettebb módon publikálva s köz-
hírré téve van, s én nem hiszem hogy legyen
olyan törvény a világon, a mely a cseléd tör-
vényénél jobban el lenne terjedve, mert hiszen
alig van olyan család e nagy városban, de
sőt e széles hazában, hogy a szobájából a
cseléd törvény hiányoznék, miután a cseléd-
könyvek a szóban lévő törvényeket magukban
foglalják.

Sziveskedjenek tehát uraim! saját érde-
kükben a cseléd törvényt végig olvasni, s
nem engedni azt, hogy a törvény nem tudása
miatt kellemetlenségük legyen, különben van
még azon említett törvényben több olyan in-
tézkedés, melynek tudása sok házi urat vagy
asszonyt, haragos menyecskeket megvigasz-
talna, s igen sok veszekedéstől megvédel-
mezné, továbbá bizonyos tettelegességek elkü-
vetésétől pedig visszatartaná.

Gyulafi.

Maternelle tüzbiztosító társaság. A min-
beieptt a házba, szíve hangosan kezdett
dobogni. Az első emeletre ment s kérdé egy
szembe jövő úrtól:

— Pardon, uram, nem mondhatná meg
nekem, hová forduljak, hogy elégett tárgya-
kért kifizettessem?

Ez röviden válaszol:

Balra, a folyosón. Baleseti iroda.

A kijelölt ajtón kopogtatott. Egy tiszta
hang kiáltá:

— Szabad!

Belépett és egy nagy teremben találta
magát, a hol három ur beszélgetett egy-
mással.

Az egyik kérdé tőle?

— Mit parancsol, asszonyom?

Ez nem talált szavakat, csak dadogott:

— En . . . én egy . . . baleset
miatt jövök.

Ezután előmutatta az égett esernyőt.

Az igazgató naiv csodálkozással mereszt-
ette rá szemét.

— Ugy látszik, nagyon meg van ron-
gálva.

Oreillné magyarázá:

— Ez nekem huszfrankomban van. En
csak a mostani állapotát akarnám konstata-
latni.

— Nagyon jól van, látom. Nagyon he-
lyes. Csaknem látom be miért. . . .

Kimondhatlan nyugtalanság vett a nőn
erőt

— De meg van égve! kiáltott fel.

Az ur nem tagadta:

— Látom.

A nő nyitott szájjal állott előtte, aztán
összeszedte magát és mondá:

— En Oreilléné vagyok. A „La Mater-
uellek biztosító társaságnál vagyunk bizto-
sítva, és én eljöttem ezen égett tárgyért a
díjat kérni.

És si-tett hozzátenni:

— Én csak azt kívánom, hogy az eser-
nyőt utjomon bevonassák.

Az igazgató megütközve mondá:

— De . . . asszonyom . . . mi nem va-
gyunk esernyő csinálók. Mi nem foglalkozunk
a biztosítás ily nemével.

— Én csak a javítás értékét kívánom.

A többi magam is elvégzem.

Az igazgató kérdé:

— Mondja el, kérem, hogy támadt a tűz?

Oreillene így beszélt el:

— Így, uram: A kályha mellé bron-
zól egy állványt helyeztem, melyre esernyő-
ket és pálcákat szokás tenni. Az imént tüzet
akartam rakni s meggyújtottam egy gyufát,
s visszafordulva észrevettem, hogy az esernyő
ég. Bizonyosan a még égő gyufa esett belé.
Ön látja, uram, minő állapotba jutott az
esernyő az égés következtében.

Az igazgató erre kérdé:

— Mennyire becsüli a kárt?

— Látja uram. én nem akarok ezen sem-
mit nyerni . . . így fogjuk azt csinálni.

En elviszem az esernyőt az esernyő csinál-
lóhoz, az befogja vonni tartós selyemmel,
és én elfogom hozni önnek a számlát. Bele-
egyeznek?

— Jól van, asszonyom. Itt van egy utal-
vány a pénztárra, mely önnek majd az üz-
szegét ki fogja fizetni.

Ezzel Oreillének egy jegyet adott,
melyet a tárczájába tett és elment.

Azonnal bement egy esernyőcsinálólhoz
és büszkén mondá:

— Itt van egy esernyő, melyet be kell
vonni selyemmel, igen finom selyemmel. Ve-
gye elő a legfinomabbat, a mi csak létezik
a boltjában. Én nem szoktam nézni az árt.

Napi hírek.

— Megyei közgyűlés. Hajdúvármegye
törvényhatósági bizottsága december hó 16-ik
napján rendes közgyűlést tart. A tárgysoro-
zathól kiemeltük a következőket:

Főispán ur Ó méltósága tudatja, misze-
rint Mária Valéria cs. és kir. főhercegnő Ó
Fensége férjhezmenetele alkalmából a vár-
mege közönsége által bemutatott üdvkivá-
natok köszönetének nyilvánítsa mellett kegyel-
mes tudomásul venni méltóztatott.

Alispáni jelentés a vármegye közigazg.
bizottsága választott tagja fele része megbí-
zatásának folyó év végével lejártáról s az
ekként üresedésbe jövő közigazgatási bizottsági
tagsági helyek választás által betöltéséről.

Somossy Béla h. bősörményi polgár-
mester lemondása a vármegyei közigazgatási
bizottsági és állandó választmányi tagságról.

Alispáni jelentés a vármegyei igazoló
választmányának 1891. évre megalakítása tár-
gyában.

A vármegye uthalózatáról kimutatás
beterjesztése.

A vármegyei építkezési szabályrendelet
29. §-a módosítására vonatkozó véleményes
jelentés beterjesztése az alispán által.

A lótenyésztés emelése és biztosítása
érdekében készített szabályrendelet javaslát.

Alispán jelentése a vármegyei betegápo-
lási pénztár részére 1891. évre 1% pótdadó
kivetése tárgyában.

Sándor Kálmán kir. mérnök véleményes
jelentése H.-Szoboszló város azon kérvénye
tárgyában, mely szerint a város határáról a város
nyugati széléig terjedő újvárosi utzakaszt a
vármegyei utak közé felvétneti kéri.

Ugyanannak jelentése B.-Újváros kö-
zönségének a vasuti fel- és kijáró utnak az
utépítészeti pénztár terhére leendő kikövezte-
tése iránt beadott kérvénye, — ugy szintén a
nagykálló-polgári ut Nánás város belterületén
átmenő vasut részvénytársaság igazgatósá-
gának megkeresvénye a vármegye által en-
gedélyezett összegnek a pesti hazai első
takarékpénztárnál leszámitolhatása tárgyában.

Az E. M. K. E. megkeresvénye tőkék-
nek gyarapítására fordítandó sorsjegykölcsön
iránt a magyar képviselőházhoz és pénzügy-
miniszter urhoz intézett felterjesztésének pár-
tolása végett.

Hontvármegye közönségének megkeres-
vénye a közigazgatás rendezése tárgyában
az országgyűlés mindkét házhoz intézett
feliratának pártolása végett.

Ugocsa vármegye közönségének megkeres-
vénye a betegápolási pótdadó általánosítása és
országossá tétele tárgyában belügyminiszter
urhoz intézett feliratának pártolása végett.

A debreczen-füzesabonyi-ohat-polgári he-
lyierdeki vasut részvénytársaság igazgatósá-
gának megkeresvénye a vármegye által en-
gedélyezett összegnek a pesti hazai első
takarékpénztárnál leszámitolhatása tárgyában.

Egyek község 10,000. B.-Újváros község
15,000 frtos kölcsönügye. Több közsé-
gész szabályzatok. Dorog község adósságának
törlesztése a regaleváltságból. — Községi és
városi képviselőtestületi határozatok felülbi-
rálása. Községi pénztárak számadásának meg-
vizsgálásáról jelentések. Szoboszló, Ladány,
Szovát, Dorog, Józsa, Bősörmény, Egyek,
Nánás 1891-dik évi költségvetésének tárgya-
lása stb.

— Város-atyák választása. Negyvennyolc
bizottsági tagot választ holnap Debreczen
polgársága. — A legszebb polgári jogok gya-
korlására nyílik ezuttal alkalom. — A közön-
ség bizalma kiválaszja azokat a polgártársá-
kat, a kik által közvetve intézni akarja a kö-
zeli-ügyben a város közügyeit; a kikre rábizza
az autonóm jogokat, a város anyagi és szelle-
mi érdekeinek védelmezését és előmozdítását.

— Pártunk, a szabadelvű párt a kijelölésénél,
mellözve a pártérdekeket, kizárólag a város
közérdekeit és a város érdekében szerzett
polgár érdemeiket tartotta szem előtt. A hol-
nap választásra melegen felhívjuk a választó-
tök figyelmét s kérjük, hogy jogaikat minél
tömegesebben siessenek gyakorolni.

— Értesítés. A holnap napon
megejtendő városi bizottsági tagok vá-
lasztása alkalmából, a párt on ki ü-
li tagok gyűlhelye czepléd utcán [az
„Angol Király n. 3“ című szálloda
helyiségében (földszinten balra) fog lenni,
hova a tagok ezennel meghívotnak. Deb-
reczen 1890. december 9-én. Az intéző
bizottság.

— Igazolójegyek a holnap választásra.
Azok a választó polgárok, a kik a holnap
megejtendő városi bizottsági tagok választá-
sára igazoló jegyet nem kaptak, ilyeneket
másolatokban holnap a szavazás ideje alatt
kaphatnak V é r t e s i István főjegyzőtől.

— Tájékoztató holnapra. Holnap ejtetik
meg a városi bizottsági tagok választása. —
Tájékoztató és figyelmeztetésül közöljük
még egyszer a következőket: 1. Az I. sz. vá-
lasztó kerület — H a t v a n u t c z a — vá-
laszt 8 bizottsági tagot 6 évre; választási
elnök: Lengyel Imre; választási hely: a vá-
ros háza kis tanácssterme. 2. A
II. választó kerület — P é t e r f i a u t c z a —
választ 7 bizottsági tagot 6 évre; választá-
si elnök: K. Tóth Antal; választási helyi-

ség a kereskedelmi akadémia.
3. A III-ik választó kerület — C s a p ó
u t c z a — választ 7 bizottsági tagot 6 évre;
választási elnök: Buzás Pál; választási hely:
a tüzoltó őrtanya. 4. A IV-ik választó
kerület — C z e g l é d u t c z a — választ
8 bizottsági tagot 6 évre; választási elnök:
Ábrahám László; választási hely: a Komá-
romi házföldszint. 5. Az V-ik vá-
lasztó kerület — V a r g a u t c z a — választ
8 bizottsági tagot 6 évre, és egy bizottsági
tagot 3 évre; választási elnök: Nánássy Fe-
rencz, választási hely: a megyeháza.
6. A VI-ik választó kerület — P i a c z
u t c z a — választ 8 bizottsági tagot 6 évre
és 1 bizottsági tagot 3 évre; választási elnök
Simonffy Sámuel; választási hely: a városhá-
za nagy tanácssterme. A kitül-
tött szavazólapok a választás napján reggeli
9 órától kezdve délután 6 óráig beadandók a
választási helyiségben.

— A debreczeni vadász társaság e hó
10-én szerdán délután 6 órakor választmányi
gyűlést tart a város ház nagy tanácssterm-
ben — az Elnökség.

— Az árokutcai kisedővő az árokutcai
iskolák közvetlen szomszédságában teljesen
elkészült s a vállalkozótól a tanács kikül-
dötti által átvetetett. — Az övönő beállí-
és a megayítás iránt a tél folyamán megtéte-
nek a lépések, pályázat hirdettetik az övönő
állomásra. Az övoda valószínűleg csak a jövő
év tavaszán nyílik meg. — Az intézet min-
taszerűen van építve és felszerelve. A övönő
és dajkák lakásán kívül tágas játszó tan és
háló termeket foglal magában. Az építési
költségek tetemesen meghaladják a 10000
forintot.

— Takarékos és önszegélyező egyesület ala-
kítását határozta el egy többnyire gazdálkodó
polgárokból álló értekezlet, melyet a függet-
lenségi kör helyiségében tartottak. — Az új
egyesület a kölcsönös segítő egyesületehöz
hasonló szervezettel és czállal alakul. A ta-
karékosságot előmozdítani kisebb összegek
betevével s a tagoknak előnyös föltételek
mellett kölcsönt nyújtani. Az alapszabályter-
vezet készítésével 12 tagú küldöttséget biz-
tak meg.

— Pénz találtott Nagy Péterfia utca
végén; a károsult igazolás mellett — átva-
heti a collegiumi elemi V—VI ik osztály ter-
mében.

— Népesedés. Debreczenben november
30-tól december 6-ig terjedő héten született
ev. ref. (1364—1392 anyakönyvi tétel) élve
13 fiu, 11 leány, halva 4 fiu, 1 leány — 29.
(24 törvényes, 5 törvénytelen). Egybekelt 27
pár. R. kath. (315—321 anyak. t.) élve 3 fiu,
4 leány, együtt 7 (3 törvényes 4 törvénytelen).
Iraelita (119—121 anyak. t.) élve 3 tör-
vényes fiu. Született összesen 23 fiu, 16 leány
— 39 gyermek. Meghalt ezen idő alatt 18
fi, 13 nőnemű, összesen 31 egyén. Ezek közül
ev. ref. 27; r. kath. 3; g. kath. 1. Három
halálesetet torokgyilk (difteritisz) okozott.

— Bicskás gyermekek. Ábrahám Imre kis
4 éves gyermeket tegnap délután három óra-
kor az iskolában játszó pajtása egy késsel
veszedelmesen megszurta. A gyermeket ugy
vitték haza véresen az iskolából.

— Magánhasználatra kiadó katona lovak.
A Debreczenben állomásozó 15 huszárezredtől
1891. évi február elejével vagy márczius ele-
jén 37 db. ló lesz magánhasználatra kiadva
a honvédelvességű fennálló szabályok szer-
int. — Az érdeklőt felek annak idejében
jelentkezhetnek a Péterfia utcán 940. sz. a.
lovó pótkeret paracsnokságnál.

— Veszedélyes konkurrens. A Péterfián
nagy hangon kiabál két söprűáruló legény.
Az egyik kiáltja: „Söprűt vegyenek, tiz kraj-
czár darabja“ — A másik: „Söprűt vegy-
enek! hat krajczár darabja!“ — „Hallod paj-
tás!“ szól az egyik „én lopom söprűimhez a
vesszőket, s még sem adhatom olcsóbban;
hát hogy teheted te?“ — „Én a söprűket
már készen lopom.“

— A szalacsi áttérésekről újabb hírt
közölnek a „Szabadság“ gal. Nehány elége-
detlen ref. és kath. egyháztag azért akart
oláhhá lenni, mert mindegyik felekezethel-
bajuk akadt maguk közt. A reformátusok és
a pap között eltérések fordultak elő, a miért
ezek át akartak térni a kath. vallásra; a ka-
tholikusok pedig, mivel iskola fenntartására
akarják szorítani őket, kálvinisták akartak
lenni. A katolikusok akkor értesültek arról
a konfliktusról, a mi a reformátusok közt
fennforog, s így mind a két „párt“ elhatá-
rozta, hogy áttér a gör. kath. vallásra. —
Az elégedetlenekeket azonban valószínűleg siker-
ül kibékíteni és megtartani őket atyáik
hitében.

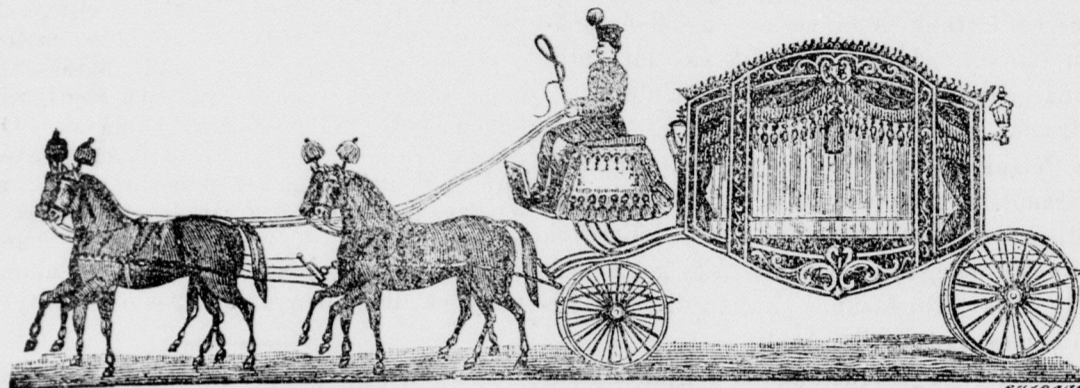
— Hajdu vármegye közigazgatási bizott-
sága tegnap tartotta meg rendes havi gyű-
lését, gr. Dégenfeld József főispán ur Ó méltó-
sága elnökölte alatt. Az alispáni jelentésből
közöljük a következőket: A lefolyt hóban a
személy és vagyon biztonság teljesen kielé-
gítő volt. Tüzeset 9 jelentetett be, mindenki
kisebb jelentőségű. A házi állatok állapota
jó, járvány sehol sem mutatkozott. Az un-
cozói elömmunkálatok megindítottak s folya-
matban vannak. Októbertől ájtított úgydarabok
közigazgatási 115, nov. érk. 985. összesen 1100,
elint. 974. hátrány 126, közigazgatási bizott-
sági 44. érk. 83, ússz. 127 elint. 78, hátrány
49. K ö z u t a k. A debreczen fehértemplomi
állami közut teljesen befejezetett s jó álla-
potban van. A nádudvari p.-ladányi és n.-vá-
rad budapesti közut föld munkája befejezte-
tett, előbbin 1671, utóbbin 3156 m. töltés ké-

Legolcsóbbtól legmagasabb árig
Karácsonyi
 és
ÚJ ÉVI
 ajándékok
 ugyszint n
gyermek játékok
 legnagyobb választékban
 kaphatók:
Szent-Királyi és Kalenda
 műpar áru raktárában.
 Debreczen. Nagy-Várád.

Kunz József és Társa

Budapest, Debreczen, Nagyvárad.
 Legújabb

ŐSZI és TÉLI
 ruhaszövetek.
szintartó velezek,
 téli kendők és Trico derekak
 nagy választékban érkeztek.

DANKÓ MIHÁLY

ajánlja ujonnan berendezett

TEMETKEZÉSI INTÉZETÉT.

DEBRECZENBEN.

Czegléd-utca, a gyógyszerházzal szemben.

Elvállal: temetések rendezését, a legnagyobb czinnal kiállítva
 helyben, mint vidéken.

HULLASZÁLLÍTÁS érzekoporsóban, légmentesen elzárva; min-
 den irányban, — vasuton árszabás szerint.

HALOTTAS-KOCSIJAIM a legmagasabb igényeknek is megfelelők.
 ERCZ és MUVIRAG KOSZORUKAT szalag-írással, vagy a nél-
 kül, a mai kor kívánalmához mért

Szolósó árért.

Teljes tisztelettel

DANKÓ MIHÁLY.

Sarg Glycerin-fog-creme

A fogak
szépsége

Rövid használat után mint fogtisztító szer
 nélkülötletlen.

KALODONT

egészségügyi
 hatóság által
 megvizsgálva

Utban igen ozélszerű. Zamatosan frissítő.

Még a legkényesebb fogzománcznak is ártalmatlan.

U. i. Német, Franciaországban stb legjobb sikerrel bevezetve és az advarnál,
 a legmagasabb körökben, ugyszintén a legegyszerűbb polgári házaknál használatban.

Kapható a gyógyszerházakban, illatszerekkereskedésekben stb. 1 drb. 35 kr.

DEBRECZENBEN:

Rickl József Zelmos, Szentkirályi és Kalenda és Kun József uraknál.

Az általánosan ismert jó hírnévnek örvendő s
 több oldalulag kitüntetett sósborszesz készít-
 ményem — kelendőségénél fogva — sok után
 ásának lévén az utóbbi időben kitéve, elhatá-
 roztam, hogy azokon címjegyeimet módosi-
 tom s arra kék nyomtatban saját házam külső
 alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszers
 mind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csusz szagattás,
 fagyás, fog és fejfajdalmak, szemgyengeség,
 benuások, zsugorok stb. ellen; de különösen a
 bedörzsölés kenő gyuró gyógymódnál (massage)
 igen jó hatásának bizonyult. Fogtisztító szerül
 is igen ajánlható a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj
 tiszta, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmo-
 sásra is, a hajdegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására es annak meg-
 szüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 90 kr, egy kisebb üveggel 45 kr.

Brázay Kálmán

Budapesten, IV. kerület Muzeum körút 23. sz. Kapható Debreczenben
 GERÉBY FÜLÖP urnál.

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA

vaskereskedő cég Debreczen, városháza épület

ajánl dus választékban kitünő minőségben és legjutányosabb
 áruk mellett:

öntött vaskályhákat

fa és szabályozható szén és kokszt fűtésre, hazai gyártmány.

Eredeti „FRIEDLANDI“ szabályozható, tölő és

„meidingi“ szystem kályhák

szén és kokszt fűtésre, csiszolt és nickl párkányzattal,
 ugyszintén köpenynyel,

mindenféle színben zománcozva,

öntött vas és lemez takarékos konyhák,

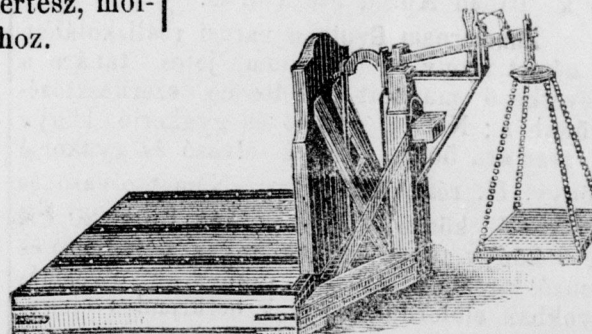
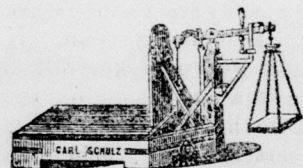
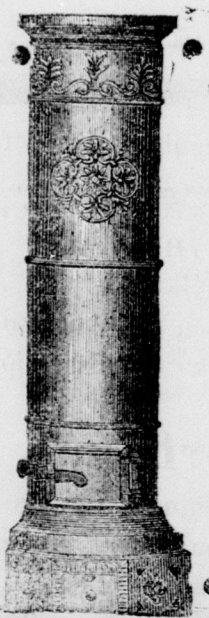
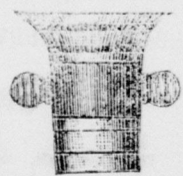
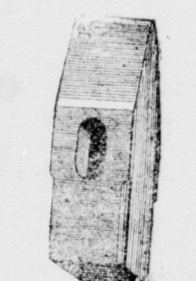
Tizedes-, egyensúly-, házi-, kalmár- es rud-mérlegeket
 jótállás mellett,

zománcozott öntött vasedényeket

zománcozott kék és márványozott lemez edényeket jótállással,
 valódi francia

öntött-acél szerszámok

gépész, kovács, lakatos, késes, bádogos, asztalos, ács, képfaragók, esz-
 tergályos, kádár, kerékgyártó, kőfaragó, rézöntő, üveges, kertész, mol-
 nár, tímár, szijgyártó, mészáros es hentes stb. iparhoz.

615.
 1890. sz.

Arverési hirdetmény.

Alólikt kiküldött végrehajtó az 1881.
 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében
 ezennel közhírré teszi, hogy a debre-
 czeni kir. járásbíróóság 8542/1890 számú
 végzése által Raics Lajos debreczeni la-
 kos javára, Hausner Lajos helybeli lakos
 ellen 200 frt. tőke, ennek 1890. évi febru-
 ár hó 28-ik napjától számítható 6%
 kamatai eddig összesen 27 frt 03 kr.
 perköltség követelés erejéig elrendelt
 kielégítési végrehajtás alkalmával bírói-
 lag lefoglalt és 763 forintra becsült szoba-
 motorokból álló ingóságok nyilvános árve-
 rés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 16999./1890. P.
 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a
 helyszínén, vagyis alperes Piacz-utcai
 lakásán Csanak háznál leendő eszközlé-
 sére 1890. évi december hó 27-ik nap-
 jának délután 3 órája határidőül kitüze-
 tik, és ahoz a venni szándékozók ezen-
 nel oly megjegyzéssel hivatnak meg:
 hogy az érintett ingóságok ezen árve-
 résen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a ér-
 telmében a legtöbbet ígérőnek becsáron
 alól is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára
 az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában meg-
 állapított feltételek szerint lesz kifize-
 tendő.

Kelt Debreczen, 1890. Deczember
 hó 6-ik napján.

Várady

kir. bírósági végrehajtó.